

Projekty řešené v roce 2016

Projekty nové

Mgr. Pavel Maškarinec, Ph.D.

Imigrace, sociální napětí a volební chování

Projekt studentského grantu „Imigrace, sociální napětí a volební chování“ se snaží reflektovat současný vzestup důležitosti otázky imigrace, k němuž dochází v celé Evropě (a nejen v Evropě) v souvislosti s tzv. uprchlickou krizí. Tyto události jsou přitom spojeny jak s nárůstem sociálního napětí v mnoha evropských zemích, tak následným vzestupem nových politických subjektů, které se tohoto tématu snaží využít pro svůj vzestup, ale i se změnou pozicí stávajících politických aktérů, kteří musí rovněž reagovat na měnící se politické „klima“ po celé Evropě, resp. i mimo její hranice.

Cílem předloženého projektu je zmapovat současnou situaci spojenou s těmito tématy v České republice a v Německu, tedy zemích, kde doposud měly politické strany, hnutí či jiné organizace odmítající imigraci pouze velmi omezený úspěch a analyzovat jejich případný vzestup.

Prvním ze zkoumaných okruhů bude výzkum nových forem radikalismu a sociálního napětí v souvislosti s migrační krizí v Německu, především v saském pohraničí s přesahy do České republiky. Zaměříme se především na tři subjekty: Pegida, Alternativa pro Německo (AfD) a NPD a v rámci nich na výzkum zákazu činnosti NPD, výzkum radikalizace společnosti v důsledku migrační krize, stav debaty o uprchlících v Německu a jeho přesahy do České republiky, či otázku kontaktů německé krajní pravice a levice směrem do České republiky.

Druhým z výzkumných okruhů bude snaha zmapovat úspěšnost nových subjektů zaměřených proti imigraci, ale i využití tohoto tématu „tradičními“ stranami v České republice (resp. širším regionu severních Čech, tvořeným Ústeckým, Karlovarským a Libereckým krajem), při příležitosti konání krajských voleb v roce 2016 ale i parlamentních voleb v roce 2017. Snahou bude analyzovat nejen výsledky stran ve volbách, ale zejména využití imigračního tématu ve volebních kampaních a snaze mobilizovat voliče.

Konečně třetím výzkumným okruhem, který navazuje na dvě předchozí (zejména druhé) je výzkum interetnického napětí v severních Čechách, primárně zaměřeného na komunitu muslimů (Teplice). Naší snahou bude zejména sledování aktivit nových antiislamistických uskupení primárně v regionu severních Čech, identifikovat hlavní ideologické postuláty skupin jako je Islám v České republice nechceme/Blok proti Islámu (IvČRN/BPI), Úsvit, Národní demokracie, atd. Dále se zaměříme na možnosti jejich spolupráce a naopak na momenty, které tuto spolupráci problematizují, přeshraniční spolupráci s podobnými subjekty (Pegida, EDL) a obecně širší zařazení zkoumaných subjektů do současného evropského kontextu, včetně provázání se staršími strukturami krajní pravice v regionu; Severní Čechy jsou dlouhodobě jedním z neúspěšnějších regionů pro krajní pravici, počínaje SPR-RSČ.

2016

- 1) Na začátku projektu předpokládáme rešerši odborné literatury a vymezení metodologického rámce.
- 2) V průběhu prvního roku proběhne úvodní workshop, na kterém studenti představí dílčí rešerše svých prací zaměřených na jednotlivá témata uvnitř problematiky „nové“ krajní pravice. Workshop proběhne pod dohledem pedagogů a bude následně evaluován

v debatách jak s pedagogy, tak s ostatními studenty. Workshop tak bude plnit funkci informační, ale i metodologickou a pomůže studentům učit se odborné práci v praxi.

- 3) V průběhu prvního roku dále proběhne terénní výzkum v Teplicích, spočívající ve shromáždění informací od místních obyvatel, členů muslimské komunity, členů skupin, jako je IvČRn/BPI, místní samosprávy, policie, aktivistů pokusit. Cílem analýzy pak bude identifikovat třecí plochy, možnosti reakce státní správy a příklady dobré praxe (budou-li nějaké).
- 4) Během roku budou rovněž mapovány předvolební akce v Severních Čechách.
- 5) V průběhu roku proběhne pracovní cesta do Německa.
- 6) Vznikne odborný článek týkající se fenoménu strany AfD v Německu, který bude publikován v odborném recenzovaném časopise.
- 7) Závěrečný výstupem bude studentská konference, kde studenti přednesou příspěvky týkající se sledované tematiky.

2017

- 1) I v druhém roce proběhne nejprve rešerše odborné literatury
- 2) Vznikne odborná publikace týkající se Bloku proti islámu, která bude publikována v odborném recenzovaném časopise.
- 3) V průběhu druhého roku proběhne další workshop, na kterých studenti představí dílčí závěry svých prací zaměřených na jednotlivá témata uvnitř problematiky „nové“ krajní pravice.
- 4) Na workshop bude navazovat studentská konference, kde studenti přednesou příspěvky týkající se sledované tematiky.
- 5) Grantový tým připraví vědeckou konferenci s potenciální zahraniční účastí.
- 6) Z příspěvků přednesených na této konferenci vznikne kolektivní monografie, mapující situaci nově vznikajících krajně pravicových subjektů a zasazující jí ji do evropského kontextu.

2018

- 1) V průběhu třetího roku proběhne poslední workshop, na kterých studenti představí konečné závěry svých prací zaměřených na jednotlivá témata uvnitř problematiky „nové“ krajní pravice.
- 2) Výstupem workshopu bude poslední studentská konference.
- 3) Vznikne odborný článek týkající se fenoménu sociálního napětí v česko-saském pohraničí, který bude publikován v odborném recenzovaném časopise.
- 4) Grantový tým připraví druhou kolektivní monografii mapující problematiku sociálního napětí a jeho projevů.

PhDr. Jaroslav Rokoský, Ph.D.

Ztracené dvacetiletí (1938-1958)

Česká společnost byla vystavena v minulém století těžkým dějinným zkouškám. Generace mužů a žen, které byly vychovány a formovány v masarykovské republice, to neměly vůbec snadné. Přesvědčeným demokratům doba nepřála, do jejich životů zasáhla nacistická okupace a válka, poznamenal je komunistický režim v Československu, tak krutý v 50. letech. Životní osudy byly bohaté, rušné a plné zvrátů.

Cílem našeho projektu je proto zmapovat vybrané sociální, profesní a náboženské skupiny obyvatelstva ve ztraceném dvacetiletí (1938-1958).

2016

Na počátku roku budou vymezeny základní badatelské úkoly, zhodnoceny možnosti a podrobně vymezeny tematické okruhy výzkumu. Jednotliví autoři provedou heuristiku a začnou se studiem dosud publikovaných domácích a zahraničních odborných prací. Současně započne archivní výzkum, který bude v prvním půldruhém roce stěžejní činností – a to jak v tuzemských archivech (Národní archiv, Vojenský historický archiv, Archiv bezpečnostních složek, regionální archivy apod.), tak v zahraničních (Bundesarchiv Berlin, Landesarchiv Dresden apod.). V návaznosti na to budou připraveny dílčí publikační výstupy v recenzovaných odborných časopisech a v kolektivních monografiích z vědeckých konferencí. Příprava a realizace metodologického kolokvia (zimní semestr akademického roku 2016/17).

2017

Bude pokračovat archivní výzkum ve výše uvedených intencích v souladu se studiem domácí a zahraniční odborné literatury řešiteli grantu. Proběhne nákup hmotného materiálu a odborné literatury potřebné k realizaci grantu. Budou publikovány výstupy v recenzovaných odborných časopisech a v kolektivních monografiích z vědeckých konferencí. Především bude probíhat příprava jednotlivých studií pro kolektivní monografii. Na zimní semestr akademického roku 2017/2018 bude připraveno a realizováno bilanční kolokvium, určené pro představení výsledků jednotlivými řešiteli. Mgr. Lukáš Kopecký zpracuje studii věnovanou šlechtě na Klatovsku v období Protektorátu Čechy a Morava, PhDr. Václav Zeman se zaměří na problematiku evangelické církve ve 40. a 50. letech v českých zemích, Mgr. Adam Hájek se bude zabývat problematikou bývalých československých vojáků a legionářů a jejich kolaborací za nacistické okupace, Mgr. Jan Grisa zpracuje odbornou studii věnovanou pivovarnictví, Bc. Jiří Myroniuk se zaměří na bohatou spolkovou činnost za třetí republiky a Mgr. Adam Zítek se bude zabývat volyňskými Čechy.

2018

V průběhu prvního čtvrtletí roku bude dokončen výzkum a práce na odborných studiích kolektivní monografie, tak, aby mohly být jednotlivé výstupy předány k oponentnímu řízení. Vydání kolektivní monografie s pracovním názvem *Ztracené dvacetiletí (1938-1958)*. (edd. J. Rokoský – M. Veselý, cca. 450 stran).

Zábranský, Vilém, Mgr., Ph.D.

Proměna společnosti, kultura a každodennost v novověku

Zamýšlený projekt si klade za cíl podchytit nejrůznější projevy transformace společnosti směřující od té středověké k moderní občanské. Objektem zájmu pak budou nejrůznější diferencované společenské skupiny (šlechta, církve, měšťané a lidé stojící mimo tyto skupiny) a proměna jejich společenského postavení a uplatnění, dále pak předmětem studia bude proměna kultury a sebe prezentace těchto skupin a v neposlední řadě i změny v každodenním životě v období novověku s důležitými srovnávacími přesahy do pozdního středověku a na druhou stranu do 19. století.

Konkrétní kroky k naplnění tohoto cíle jsou:

Rok 2016

- 1) provedení kritické analýzy dosavadních přístupů k nahlížení na proměnu společnosti v novověku zejména ve vztahu ke kulturních aspektům a každodennosti, rešerše české a zahraniční literatury,
- 2) formulování společného systematického metodologického přístupu s ohledem na specifika pramenné základny ve sledovaném období a cíle projektu,
- 3) základní pramenná heuristika v rámci příslušných archivních pramenů zejména městské a patrimoniální provenience,
- 4) výjezdy členů realizačního týmu do archivů, zahraničních knihoven a na některé konference dotýkající se řešené problematiky,
- 5) v průběhu roku proběhnou dvě pracovní setkání určená zejména participujícím studentům, na kterých budou seznámeni se základním metodologickým přístupem k řešení problému.

Rok 2017

- 1) rešerše české a zahraniční literatury,
- 2) základní pramenná heuristika v rámci příslušných archivních pramenů městské a patrimoniální provenience, vytvoření základní typologie pramenné báze pro řešení projektu a soupisu dostupných dat,
- 3) v průběhu roku proběhnou dvě pracovní schůzky nad metodologickými problémy tématu,
- 4) výjezdy členů realizačního týmu do archivů, zahraničních knihoven a na některé konference dotýkající se řešené problematiky,
- 5) publikace části dosažených výstupů.

Rok 2018

- 1) kritické zhodnocení užitého přístupu a zdrojů využitelných dat,
- 2) zpracování a propojení okruhů problematiky v kontextu nahlížení na proměnu společnosti v novověku,
- 3) uspořádání pracovního semináře, na kterém budou prezentovány dílčí výsledky projektu,
- 4) v průběhu roku proběhnou dvě pracovní schůzky nad metodologickými problémy tématu a budou konzultovány připravované písemné výstupy studentů,
- 5) výjezdy členů realizačního týmu do archivů, zahraničních knihoven a na některé konference dotýkající se řešené problematiky,
- 6) publikace souhrnných studií k problematice.

Projekty pokračující

PhDr. Podroužek Kamil, Ph.D.

TERRA SACRA INCOGNITA

Cílem projektu je ověření nedestruktivních metod dokumentace hmotných historických pramenů (krajinných artefaktů a ekofaktů) v kulturní krajině, za použití digitálních a digitalizačních měřičských a skenovacích technik, pro něž byly vypracovány standardizované metody a postupy v rámci projektu NAKI („Dokumentace, digitalizace a prezentace ohroženého kulturního dědictví v příhraniční oblasti severozápadních Čech“, DF12P01OVV009) při dokumentaci objektů na katastrálním území Milešova. Projekt si klade za cíl zdokumentovat a vyhodnotit dochované historické objekty v katastrálním území lokalit Konojedy a Zahořany a porovnat funkci a společenský význam lokalit v časovém horizontu raného a vrcholného baroka. Pro toto období je pro výše uvedené lokality predestinována řada typově shodných znaků.

V rámci projektu jsou po konzultaci s NPÚ vybrány na katastrálním území Konojed a Zahořan ohrožené nemovité památky, které byly seřazené dle užití metodiky výzkumu do následujících kategorií:

1. drobné sakrální památky: socha sv. Donáta rejstř. č. 43388/5-2460, socha sv. Jana Nepomuckého rejstř. č. 42881/5-2461, výklenková kaplička křížové cesty rejstř. č. 42488/5-2467, boží muka rejstř. č. 42569/5-2462, boží muka rejstř. č. 43556/5-2464.
2. sakrální architektura : kostel Nejsvětější Trojice rejstř. č. 42561/5-2465, fara rejstř. č. 43005/5-4736, kostel Nanebevzetí Panny Marie rejstř. č. 43557/5-2088.
3. panská sídla: zámek č.p. rejstř. č.1 42886/5-2459.
4. lidová architektura /venkovské stavby: roubený patrový venkovský dům čp. 40 rejstř. č.43718/5-4737, roubený patrový venkovský dům č.p. 72 rejstř. č.43315/5-2463.

K nim byly přiřazeny dva historické objekty nezapsané dosud samostatně mezi kulturní památky:

5. raně barokní kampanela a márnice.

Výstupem projektu bude vytvoření výstavy zaměřené na dokumentaci ohrožených památek a objektů památkového zájmu v katastru obcí Zahořany a Konojedy. Součástí elektronického katalogu výstavy bude popis a dokumentace ohrožených památek po jednotlivých kategoriích, s důrazem na cíle, metody a techniky dokumentace jednotlivých typů. Tento výstup bude nabídnut k využití památkovým orgánům státní správy a samosprávy.

PhDr. Šimsa Martin, Ph.D.

Filosofická interpretace Husova díla a otázek pravdy, relativity a hodnotové neutrality

Cílem projektu je analyzovat, nově a kriticky interpretovat Husovo filosofické i teologické dílo s ohledem na jeho akademické, sociální i politické působení ve své době, v našich, evropských a světových dějinách i v současnosti. Plánujeme odborně reflektovat Husův druhý život prostřednictvím recepce v moderních českých koncepcích národa, nacionalismu a etického a

politického myšlení v 19. století a jeho roli při budování československého i českého demokratického státu, včetně vlivu na radikální nacionalistickou pravici i levicovou avantgardu a marxistickou a komunistickou levici. Ve druhém roce projektu se zaměříme na otázky a problémy pravdy, typické pro myslitelské Husovo dílo, relativity, typické pro současnou dobu i hodnotové neutralitu, typické pro sekulární liberální demokracii.

2015

- 1) Nákup husovské pramenné i sekundární literatury
- 2) Seminární práce s prameny i s interpretacemi
- 3) Navázání kontaktu s relevantními badateli (prof. J.Trojan, ETF UK, Prof. M. Havelka, FHS UK, Dr. T. Hermann, PŘ.F. UK)
- 4) Výjezdní seminář v Kostnici, návštěva míst spojených s koncilem i Husem, návštěva univerzity, návštěva Ženevy (6. července 1915 zde Masaryk zahájil zahraniční odboj proti Rakousku) a Basileje (uznání husitských Kompaktát, prof. J.M.Lochman zde působil jako rektor). Navázání odborného kontaktu, uspořádání seminárního čtení a referátů vztažených k navštíveným místům.
- 5) Zahraniční studijní cesty do Londýna a Oxfordu (dr.Šimsa) a na univerzitu v Leidenu (mgr. Musil) jednak jako na místa spojená s Wiclefem a Husem a za druhé pro studium zahraniční odborné literatury.
- 5) Podzimní konference v Písku, kde budou předneseny výsledky bádání

2016

- 1) Nákup literatury k otázkám a problémům pravdy, relativity, hodnotové neutrality a současné demokracie
- 2) Seminární práce s prameny i s interpretacemi
- 3) Výjezdní zasedání a četba příslušných textů
- 4) Uspořádání konference k otázkám pravdy, relativity, hodnotové neutrality a současné demokracie
- 5) Příprava a vydání recenzované kolektivní monografie: *Kritická interpretace Husova díla a jeho recepcí* (200 stran)
- 6) Podzimní konference v Písku zaměřená na otázky pravdy, relativity a hodnotové neutrality

doc. PhDr. Michaela Hrubá, Ph.D.

Korupce a klientelismus napříč staletími (2014–2016)

Cílem projektu je zmapovat dosavadní výzkum korupčních mechanismů v jednotlivých etapách vývoje českých dějin v návaznosti na již realizované výzkumy v jiných evropských státech. Tematizováno bude postižení různých forem a aspektů korupce v jednotlivých historických obdobích, státních a právních systémech, a to s cílem odpovědět na otázku, jaká byla živná půda různých forem korupce, od těch nejprimitivnějších, a jak se korupce spolu s proměnami společenských řádů modifikovala.

Pozornost bude věnována širokému spektru dílčích otázek – korupce a klientelismus státní moci ve středověku a raném novověku, korupce v církevním prostředí, profily

zkorumpovaných osobností, totalitarismus a korupce, boj proti korupci a jeho možnosti, specifické zákony týkající se korupce a jejich různé dopady v různých historických dobách, korupce během válek, korupce a výtvarné umění, korupce v karikatuře atd.

Projekt lze považovat za celofakultní (v průběhu řešení předpokládáme zapojení kolegů z USGS, KPF i KGER) a také za projekt realizovaný v rámci mezifakultní spolupráce (dohodnutá spolupráce s kolegy z FUD, PF a FSE).

Zároveň bude naplňovat smluvní spolupráci s odbornými institucemi – Historický ústav AV ČR v. v. i. a Ústav pro soudobé dějiny v. v. i.

2014

Únor - úvodní metodologický seminář za přítomnosti doktorandů, školitelů a dalších účastníků projektu, konkretizace výzkumných témat a plán výzkumných pobytů a odborných přednášek na daný rok (předpokládají se min. čtyři zvané přednášky kolegů z HÚ a CMS s následnou diskusí – přednášky budou otevřené pro všechny zájemce)

Březen/říjen - práce na dílčích výzkumných tématech.

Listopad – zhodnocení prvního roku řešení v rámci závěrečného semináře, představení výsledků výzkumu, diskuse ke konceptu konference.

2015

Únor - úvodní seminář za přítomnosti doktorandů (jejich zastoupení bude obměněno), školitelů a dalších účastníků projektu, konkretizace výzkumných témat a plán výzkumných pobytů a odborných přednášek na daný rok (předpokládají se opět min. čtyři přednášky – kombinace přednášek zvaných a členů řešitelského týmu, stejný formát jako v předcházejícím roce)

Březen/říjen - práce na dílčích výzkumných tématech, práce na přípravě konference.

Listopad – zhodnocení druhého roku řešení v rámci závěrečného semináře, představení výsledků výzkumu, zhodnocení přípravy konference.

2016

Únor - úvodní seminář za přítomnosti všech dosud participujících doktorandů, školitelů a dalších účastníků projektu, stanovení organizačního výboru konference a schválení itineráře přípravy konference, rozdělení úkolů.

Březen/říjen – příprava textů pro konferenci, organizační příprava.

Říjen/listopad – konání konference, shromáždění textů a zahájení prací na přípravě kolektivní monografie, předání k tisku do konce roku 2014.

Mgr. Daniel Kroupa Ph.D.

Suverenita (historický a systematický výklad) (2014–2016)

Cílem předloženého projektu je vypracovat ucelený pohled na problematiku suverenity, z historické i systematické perspektivy. Pozornost se zaměří na formování moderního pojmu suverenity od pozdního středověku, dále v dílech J. Bodina a T. Hobbese, až k diskusi o pojmu

suverenity ve dvacátém století, např. v souvislosti s pojetím C. Schmitta. Systematické hledisko se soustředí hlavně na otázky vnitřní a vnější suverenity i na otázku sdílené suverenity. Téma suverenity je aktuální jak vzhledem k pokračující diskusi o členství České republiky v Evropské unii, tak i pro debatu o případné budoucí federalizaci EU.

Výzkumná činnost projektu je rozvržena do tří let. **První** rok se zaměříme na historický vývoj myšlenky suverenity. Již na základě osvědčeného modelu uskutečníme nejprve na jaře čtení textů k historickému pojetí suverenity (J. Bodin, T. Hobbes, E. de Vattel, I. Kant) a na podzim uspořádáme konferenci, na níž budou předneseny referáty k problematice suverenity v jednotlivých historických obdobích (čtení textů se uskuteční v březnu či v dubnu 2014, konference v listopadu 2012). Na jarním čtení budou čteny a diskutovány základní texty k problematice suverenity, spolu se sekundární literaturou. Spoluřešitelé si připraví referáty ze sekundárních textů. Podzimní konference na téma „Suverenity v dějinách“ bude výslednicí práce na projektu a tohoto symposia a měla by představit v pracovní verzi texty, které pak budou součástí kolektivní monografie. Její vydání se uskuteční v roce 2015. V květnu je plánovaná účast řešitelského týmu na konferenci v rámci *Collegium Politicum* na universitě v Miláně, jejíž tématem je „*Princeps legibus solutus* neboli Vládce není vázán zákonem“. Zároveň se na začátku června uskuteční přednáška prof. H. Meiera, odborníka na problematiku politického myšlení Carla Schmitta.

Druhý rok grantového projektu se chceme tematicky zaměřit na diskusi o suverenitě ve 20. a 21. století. Tentokrát již nepůjde tolik o dějinné zpracování, jako spíše o systematické pojetí lidských práv, jak je mj. prezentováno v díle Carla Schmitta. Vedle diskuse na téma suverenity, a to vnitřní i vnější suverenity a také sdílené suverenity, je toto téma zajímavé také tím, že zasahuje nejen do oblasti politické filosofie, právní vědy, politologie, práva, sociologie či historie, ale také do každodenního života (viz např. vyhlášení amnestie prezidentem V. Klausem). Problematika suverenity je tedy aktuálním tématem, proto v našem grantu budeme spolupracovat s odborníky z různých oblastí, jako např. z hlediska práva (Příbáň, Belling).

V druhém roce projektu se uskuteční tematické symposium (březen/duben 2015) a podzimní konference (listopad 2015) na téma „Schmittova pojetí suverenity a jeho kritika“. Tematické symposium bude přípravou pro konferenci a budeme na něm číst hlavní texty systematicky zpracovávající problém suverenity u Carla Schmitta. Na konferenci pak budou předneseny příspěvky, které po zpracování připomínek autory budou začleněny do kolektivní monografie, která vyjde v roce 2016. Konference by měla vytvořit prostor pro názorovou diskusi odborníků z různých oborů o problematice suverenity. V průběhu druhého roku projektu bude publikována kolektivní monografie k suverenitě v dějinné perspektivě. Zároveň

předpokládáme účast členů řešitelského týmu na konferenci v rámci projektu *Collegium Politicum*, která se tentokrát uskuteční v ústeckém regionu a bude organizovaná naší fakultou.

Třetí rok projektu je určen pro přípravu a publikování druhé kolektivní monografie na téma „Schmittova pojetí suverenity a jeho kritika“. Tato publikace bude tvořena souborem studií reagujících na současnou diskusi o Schmittově pojetí suverenity. Studie budou vycházet z referátů, přednesených na tematické konferenci uskutečněné v předešlém roce grantového projektu.